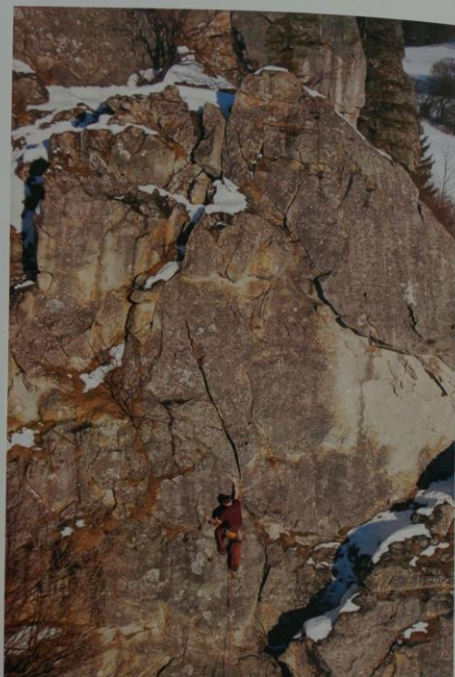

LEZECKÝ SPRIEVODCA
TUPÁ SKALA

HK JAMES DOLNÝ KUBÍN

Martin Dudáš v januárových trojkách, foto: Ján Dudáš
Foto na obálke: Martin Nosál
Foto na zadnej strane: Ján Dudáš
Nákresy a spracovanie: Martin Nosál
©HK James Dolný Kubín

Milá lezkyňa, milý lezec!

Do rúk sa vám dostáva očakávaný sprievodca lezením na Tupej Skalke, ktorého jednoduchým cieľom je sprehľadnenie a zjednodušenie orientácie pri lezení na našom oravskom lezeckom skvoste. Výraznou zmenou, ktorú tento sprievodca prináša, je nový pohľad na klasifikáciu. Liptovsko-oravsko-blatické "sedmy" sú slovenským pojmom a lezcom je viac-menej jasné, že obtiažnosť v prípade týchto ciest jednoducho nesedí. Tvrdá klasifikácia nie je len otázkou charakteru skaly a lezenia, ale skôr severoslovenskou zvyklosťou. Tá nakoniec vytvorila osobitý systém hodnotenia (prísny a tvrdý), ktorý sa týka hlavne ciest v obtiažnostnom stupni VII-VIII. Tupá Skalka v tomto smere nijak nezaostáva a k sedmám sa pridávajú povestne tvrdé štvorky a päťky. Nejednen skúsený lezec vám povie, ako si na Tupej posedel v päťpluskách.

Na jednej strane by sa patrilo číť si tradíciu, ale na druhej táto tradícia so sebou nesie skutočné, lezecké riziká. Nové preklasifikovanie sa teda deje predovšetkým v mene bezpečnosti. Máme na mysli cezpóných lezcov, ktorí inak zažívajú pomerne nemilé prekvapenia v pre nich inak samozrejmych a "ľahkých" obtiažnostných stupňoch. Nová klasifikácia sa teda snaží udať realnejšie hodnoty lezených ciest a mať pred očami trochu širší kontext, ako len ten náš severoslovenský.

V prípade mnohých ciest nový sprievodca opravuje chyby a nepresnosti v udávaní obtiažnosti, ktoré sú nakoniec celkom časté v predošlých sprievodcoch - Slovenské Skalky II a sprievodca na webe www.james.sk. Podobne tak ustauje hodnotenia, ktoré sú uvedené priamo na skale, prípadne dodáva tam, kde uvedené nie sú.

Tupá Skalka pre mnohých lezcov stále znie ako moráľová oblasť. Za posledné roky sa však táto vec výrazne mení, pretože Skalka prešla masívnym preistovaním aj klasických ciest. Skalka sa tak postupne z klasickej mení na športovú oblasť. V čase vydania sprievodcu je preistenie ešte nie úplné, vytúženým stavom je kompletne preistenie a doistenie všetkých ciest, ktoré sú uvedené v tomto sprievodcovi.

Sprievodca mapuje momentálne odistené a bezpečne leziteľné cesty (pokiaľ nie je uvedené inak). Z tohoto dôvodu čiastočne vynecháva pôvodné, klasické cesty, ktorým dnes už chýba kvalitné istenie, prípadne cesty, ktoré podľahli sile prírody (erózia, vegetácia). Sprievodca chce čiastočne zachytiť históriu lezenia na Skalke, tieto staré cesty sú len naznačené bez plného vytýčenia smeru alebo sú len slovné popísané. Pri spracovaní klasických ciest vychádza zo samizdatového sprievodcu (Milan Smilka, 1985) a z ústneho podania miestnych klasikov. Pôvodné cesty sú čiastočne zachytené v článku Cvičné skaly, Krásy Slovenska, č.7, r. 1969.

Tradične sa za na najlepší prístup k skalám považoval nástup z Vysného Kubína. Odporúčame vám však nastupovať radšej z opačnej strany, teda od sídliska Banisko v Dolnom Kubíne. Poskytuje omnoho viac dobrých možností na parkovanie áut pri panelákových alebo pri garážach. Samotný nástup je len o pár minút dlhší a predovšetkým nedochádza k zbytočným konfliktom s domácimi obyvateľmi Vysného Kubína, ktorých neteší masové parkovanie pred ich domami v dedine. A rovnako, zostup na Banisko pri zapadajúcom slnku má svoje neopakovateľné čaro.

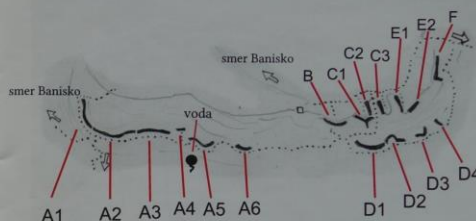
Vedľa Tupej Skalky smerom na východ sa nachádza masív Ostrej Skalky. Tu treba povedať, že akákoľvek lezecká činnosť v tejto oblasti je prísne zakázaná. Samotná Tupá Skalka sa nachádza v pásme vysokého stupňa ochrany a lezenie je povolené len na výnimku. Stav tejto výnimky ako aj podmienky jej platnosti odporúčame sledovať na webe www.james.sk

pekné lezecké dni Skalke!
kolektív autorov

Prístupové trasy na Tupú Skalku. Sídlisko Banisko je na prvej odbočke doprava z hlavnej cesty zo smeru Ružomberok. Parkovanie najlepšie na vrchnej ulici alebo susediacich garážach. Prístup ku skalám 20 až 25 minút.

Prehľad sektorov

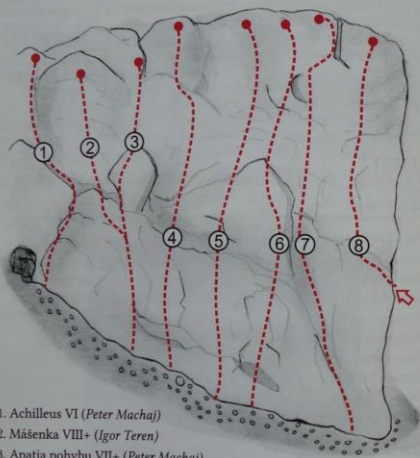

A1-Papa (vápenec)	D1-Celé prázdniny (vápenec)
A2-Libero (vápenec)	D2-Mysi (vápenec)
A3-Patrik (vápenec)	D3-Kamenná žaba (vápenec)
A4-Ropucha (vápenec)	D4-Brečtan (vápenec, zlepenec)
A5-Harapes (vápenec)	E1-Druhý dych (pieskovec)
A6-Trojzubec (vápenec)	E2-Markiza (pieskovec)
B-Sfinga (zlepenec, pieskovec)	F- Zuby času (pieskovec)
C1-Cyran (zlepenec, pieskovec)	
C2-Civil (pieskovec)	
C3-Trojky (pieskovec)	

Použité značky

- na bezpečné zlanenie a spustenie je potrebné 70m lano
- odporúčaná, veľmi pekná cesta
- drolivá alebo nebezpečná cesta
- orientácia sektoru na svetovú stranu
- sektor je úplne zakrytý stromami
- sektor je úplne odkrytý
- sektor čiastočne tienia stromy

A1 - Papa

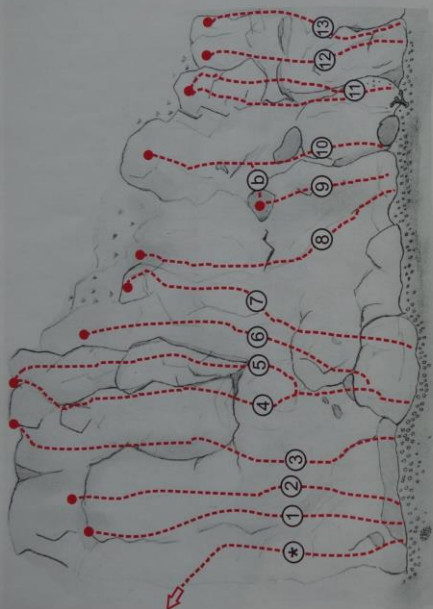
1. Achilles VI (Peter Machaj)
2. Másenka VIII+ (Igor Teren)
3. Apatia pohybu VII+ (Peter Machaj)
4. Papa VI+ (Peter Machaj)
5. In Memore VIII (Peter Machaj)
6. E.T. VII+ (Igor Teren)
7. Makapa VII+ (Peter Machaj)
8. V dobe kamennej IX- (Peter Machaj)

*začiatkom cesty Makapa a traverzom steny až cez cestu Achilles viedla pôvodná, klasická cesta Botky traverz (Jozef Pánik, Milan Smilka), pokračovala traverzom "až do tráv".
Nástupom cesty Másenka viedla cesta Lámaná (Milan Smilka, Viado Mikula)

Martin Dudáš a cesta V dobe kamennej IX-, foto: Ján Dudáš

A2 - Libero

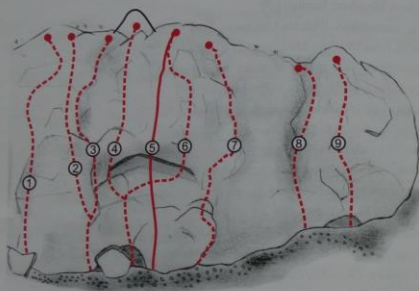
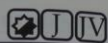
* V dobe Kamennej IX-

1. Libero IX- (Peter Machaj)
2. Čas tuhnutia IX (Martin Matúška)
3. Doňa Rosa IX (Peter Machaj)
4. Doňa Maja VIII+ (Patrik Bartoška, Peter Machaj)
5. Zvoniacie ponožky IX-/IX+ (Peter Machaj)
6. Blagorodie IX- (Peter Machaj)
7. Pre jeden bozk IX- (Peter Machaj)
8. Muž cez palubu IX-/IX (Peter Machaj)
9. Appendix VIII+ (Peter Machaj)
- 9.b Krpáňov appendix IX (Peter Machaj)
10. Krpáň VIII (Rišo Pánik)
11. Rachotilkovia V+ (Ján Janiga, Bohuš Kováčik)
12. S úctou VII+/VIII- (Rišo Pánik, Peter Machaj)
13. Deduško VII (Rišo Pánik, Peter Machaj)

Martin Dudáš v ceste Doňa Maja VIII+, foto: Ján Dudáš

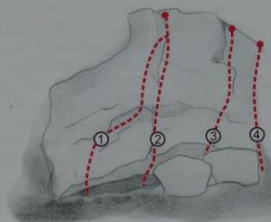
A3 - Patrik

1. Nežná romanca VII+ (Peter Machaj)
2. Urááá Andrew IX- (Peter Machaj) Cesta je pri terajšom stave istenia neleziteľná
3. El Nino IX- (Peter Machaj) Cesta je pri terajšom stave istenia neleziteľná
4. Bony IX- (Peter Machaj)
5. Fakir IX (Peter Machaj)
6. Patrik VIII- (Peter Machaj)
7. Salamandra VII- (Bohuš Kováčik)
8. Malý muk VIII+ (Peter Machaj)
9. Malý Princ VII+/VIII- (Peter Machaj)

8

A4 - Ropucha

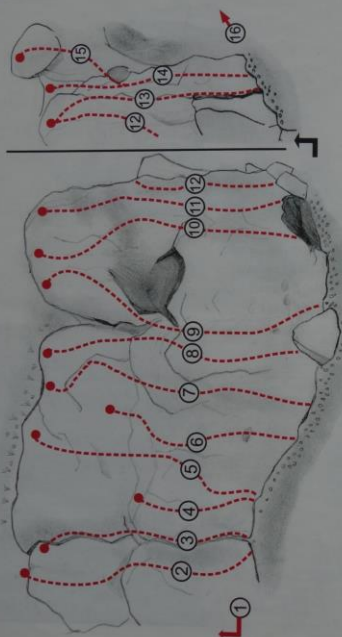
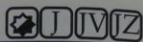
1. Ropucha VI+ (Mikuláš Gebura)
2. Reuma VI- (Mikuláš Gebura)
3. Veľkonočná V+ (Mikuláš Gebura)
4. Hrana III+ (Jožo Cajka)

Igor Teren v E.T. VII+, foto: Ján Dudáš

9

A5 - Harapes

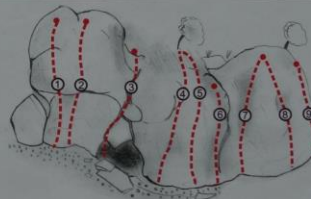

10

A5 - Harapes

1. Cesta dlhorukých V+ (Mikuláš Gebura, Peťo Gebura)
2. Draga Aranyos VII (Patrik Bartoška)
3. Maturitná V+ (Patrik Bartoška)
4. Duniace bloky IV (klasická cesta)
5. Harapesov tieň VII+ (Mikuláš Gebura, Peťo Gebura)
6. Harapes VII (Patrik Bartoška)
7. Baletka VII+/VIII- (Peter Machaj)
8. Jednoduchá VII (Peter Machaj)
9. Päťročnica VI- (Ján Janiga)
10. Černobyľ VIII- (Mikuláš Gebura, Peťo Gebura)
11. Bordel IX/IX+ (Peter Machaj)
12. A je to! VI- (Ján Janiga)
13. Špára VI- (Ján Janiga, Bohuš Kováčik)
14. Totalita VII+ (Mikuláš Gebura)
15. Projekt (Peter Machaj)
16. Trojka v jaskyni III (Ján Janiga)

A6 - Trojzubec

1. VI (Bohuš Kováčik)
2. VI- (Bohuš Kováčik)
3. Kút III (klasická cesta)
4. Majčátko VII- (Honza Žižka)
5. Tyrania (cesta sa nelezie)
6. Hrana VII+/VIII- (Ján Janiga)
lezie sa striktno po hrane
7. Stienka V- (Ján Janiga, Bohuš Kováčik)
8. Stienka V- (Ján Janiga, Bohuš Kováčik)
9. III (Ján Janiga, Bohuš Kováčik)

11

B - Sfinga

1. Matko VII- (Bohuš Kováčik) 2 dĺžky
2. Klárka VI (Bohuš Kováčik)
3. Klárka narovnanie VI+ (Bohuš Kováčik)
4. Táňačka VI (Bohuš Kováčik)
5. Miško V+ (Bohuš Kováčik)
6. Starý kút IV (Bohuš Kováčik) [1]
7. Ihla pod Sfigou III, IV (klasické cesty) [1]

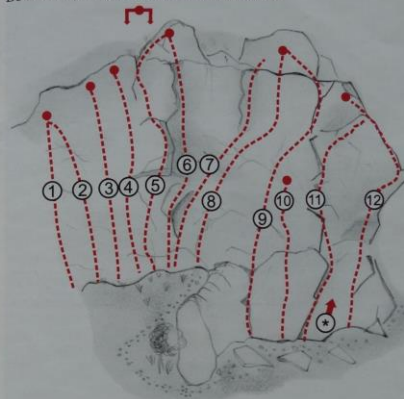
Martin Nosál na konci cesty Vitamin A V+, foto: Eva Nosálová

12

C1 - Cyrano a Vitamíny

Do ciest 1-8 je najvýhodnejšie nastúpiť zlanením

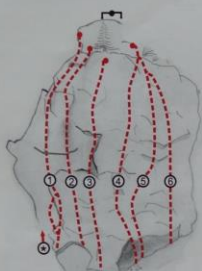
1. Vitamín D VIII (Peter Machaj)	7. Knižný klam VIII+ (Peter Machaj)
2. Vitamín C VII (Peter Machaj)	8. Vitamín XXL IX- (Peter Machaj)
3. Vitamín B VI (Peter Machaj)	9. Sôlo IV (Ján Janiga)
4. Mokry vitamín VI- (Ján Janiga) [1]	10. Medard VIII+ (Peter Machaj)
5. Vitamín A V+ (Peter Machaj) [1]	11. Yosemiteká VI+ (Peter Machaj) [1]
6. Časová tieseň VII (Peter Machaj)	12. Cyrano IX (Peter Machaj) [1]

Cesta je v terajšom stave neleziteľná

*Stará cesta, pod previsom do prava a poza nos Cyrana kominom hore (Jozko Mastrák, Julo Bartol, Dušan Mlynárik). Pôvodná cesta tiež traverzovala cez Vitamín A a B na vrchol (rušomberskí lezci).

13

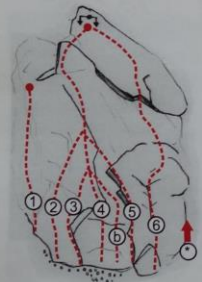
C2 - Civil

1. Silná trojka VI- (Jano Janiga)
2. Stará štvorka V (Milan Smilka) [1]
3. Civil VII- (bratia Laštkovci)
4. Päťka V (Jozko Mastrák, Mikuláš Gebura) [1]
5. Špata VI- (Zdeno Pazdera, Mikuláš Gebura)
6. Najmenšia federácia VI- (Zdeno Pazdera, Mikuláš Gebura)

* stará cesta

C3 - Trojky

1. Nové trojky III
2. Šestka VI
3. Trojka III+
4. Trojka III [1]
5. Trojka III-
6. Štvorka previsom IV

* Starý román VI- (Bohuš Kováčik)

* Stará cesta IV+ (Vlado Mikula) na hranu a po hrane vľavo až hore

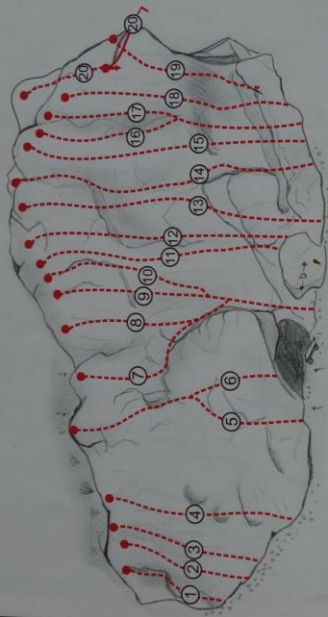
14

Eva Nosálová v klasickej ceste Päťka V, foto: Martin Nosál

15

D1 - Celé prázdniny

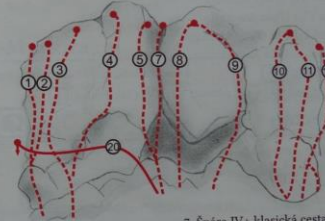
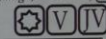

16

D1 - Celé prázdniny

1. Drevený chyt VI (Ján Janiga) 1
2. Z rodu kvetov IX- (Peter Machaj)
v terajšom stave istenia nebezpečné
3. Zlomený kvet IX- /IX (Peter Machaj)
v terajšom stave istenia nebezpečné
4. Tara IX (Peter Machaj)
5. Diagonálka VIII- (Peter Machaj)
6. ROR IX (Peter Machaj)
7. Mravčia V+ (Ján Janiga, B. Kováčik)
8. Reakcia IX (Peter Machaj)
9. Celé prázdniny X- (Peter Machaj)
10. Projekt (Martin Matúška)
11. Akcia X- (Peter Machaj) 2
12. Fuxo VIII+/IX- (Peter Machaj) 2
10. Projekt (Martin Matúška)
11. Akcia X- (Peter Machaj)
12. Fuxo VIII+/IX- (Peter Machaj) 2
13. Uprchlík z kondómu IX+ (P. Machaj)
14. Príma Balerína VIII-/VIII (P. Machaj) 2
15. Pilierček X- (Peter Machaj) 2
16. Domáce Práce IX (Peter Machaj)
17. Let' s glóry IX- (Peter Machaj)
18. Opustená IX (Martin Matúška)
19. PP VIII+/IX- (Peter Machaj)
20. Daždivá V+ (J. Janiga, B. Kováčik) 1

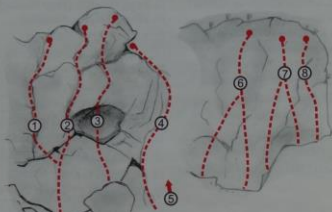
D2 - Myši

1. Aloha VIII+ (P. Machaj)
2. Mahalo IX-/IX (P. Machaj)
3. Ave césar IX+/X- (P. Machaj)
4. Imperátor IX- (P. Machaj)
5. Triumvirát VII+ (P. Machaj)
- 6./20. Daždivá
7. Špára IV+ klasická cesta
8. Kobra VIII+ (P. Machaj)
9. Panenka VII- (Honzu Žižka)
10. Myši stienka V+ (J. Janiga, B. Kováčik)
11. Myši kožušok VII (P. Machaj)
lezie sa prine v línii isteni
12. Myši pilierček V+ (J. Janiga, B. Kováčik)

17

D3 - Kamenná žaba

1. Sebeklam VII- (Peter Machaj)
2. Vakcína VII+ (Peter Machaj)
3. Kamenná žaba IX (Peter Machaj)
4. Včeli plást V- (Ján Janiga)
5. V- (Ján Janiga) 1
6. - 8. Volné varianty v obtiažnosti V- až VI (Ján Janiga) 1

D4 - Brečtan

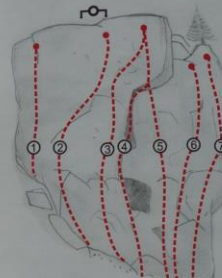
1. Brečtan VIII (Peter Machaj, Martin Matúška)
2. VIII- (Peter Machaj, Martin Matúška)
3. Bohušova šestka VI (Bohuš Kováčik)
4. Hrana brečtanu VI+ (Peter Machaj)

18

E1 - Druhý dych

Do ciest sa zľahuje z vrcholového kruhu

1. Trojky III
2. Výkričník IV+
3. Septembrový slub VIII-
(Patrik Bartoška) 2
4. Ypsilon VI- (Lubo Bačík)
5. Kráľíček VII (Lacko Kráľíček)
6. Druhý dych VI+/VII-
(Mikuláš Gebura) 2
7. Skola pádov VII+/VIII-
(Miki Gebura, Peter Machaj)

E2 - Markíza

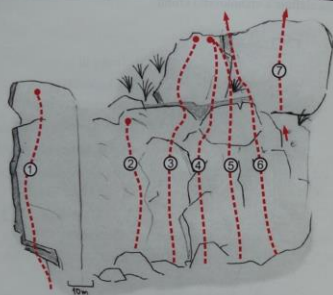
Do ciest sa zľahuje z vrcholového kruhu

1. Markíza VII (Peter Machaj) 2
2. Projekt (Peter Machaj)
3. Ukradnutá V+ (Dano Suroviak)
4. Problém VIII- (Mikuláš Gebura)
5. Hilti Manuál IX+/X- (P. Machaj) 2
6. Dánska V+ (Jozef Machaj) 1
7. Traja Králi 1

Cesty 6. a 7. sú dlhodobé nebezpečné

19

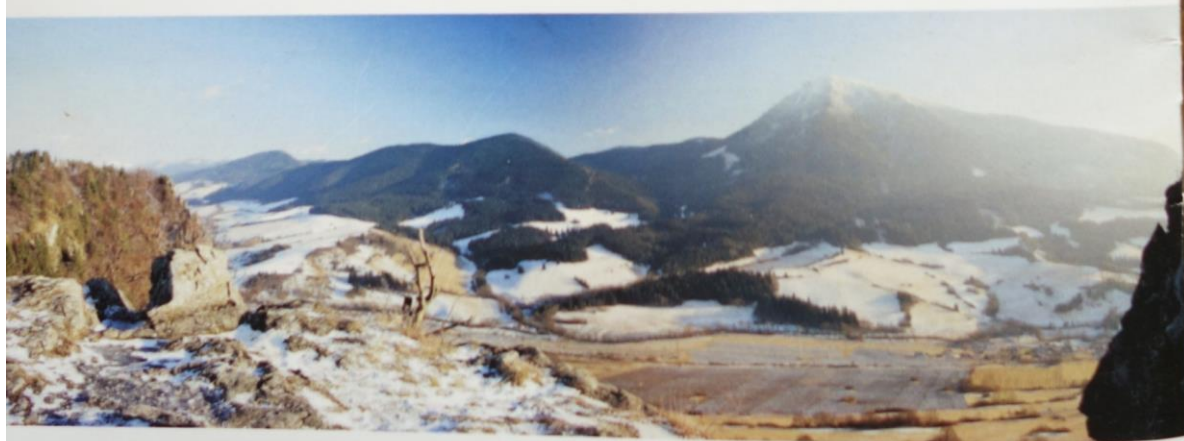

1. Žehlička VIII (Jano Smoleň)
2. Naňa VI- (Bohuš Kováčik)
3. Zuby času V+ (Bohuš Kováčik)
4. Hey Joe VI+ (Bohuš Kováčik)
5. Bobo VI+ (Miki Gebura, Peto Gebura, Jožo Čajka)
6. Cesta bez mena (Jozef Laštík) VII+
7. Dušanova VII- (Dušan Mlymarčík)

do cesty je najlepšie zlaniť

Peter Machaj v ceste Zvonice ponožky XI/XI+, foto: Ján Dudáš

© Horolezecký klub JAMES Dolný Kubín 2013

